

PROTOKÓŁ

z I spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy
przeprowadzonego w ramach opracowania planu zadań ochronnych
dla obszaru Natura 2000 PLH180016 Rymanów
w dniu 16.08.2011 r. w Krośnie

Spotkanie odbyło się w budynku Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie. Jego organizatorem była Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie. Miało na celu przedstawienie projektu POIS.05.03.00-00-186/09, w ramach którego obecnie opracowywane są plany zadań ochronnych na obszarze województwa, metodyki przygotowania planu zadań ochronnych, zasad funkcjonowania Zespołu Lokalnej Współpracy, a także charakterystyki obszaru – przebiegu granic, przedmiotów ochrony i głównych zagrożeń.

PROGRAM SPOTKANIA:

- Prezentacja zespołu zaangażowanego w proces powstania PZO (RDOŚ, koordynator PZO, eksperci);
- Przedstawienie zaproszonych interesariuszy;
- Podanie ogólnych założeń tworzenia PZO;
- Przedstawienie informacji o obszarze zebranych i wstępnie przeanalizowanych przez koordynatora PZO;
- Identyfikacja brakujących danych;
- Podanie zakresu weryfikacji i uzupełnienia zgromadzonych danych;
- Identyfikacja grup interesu – utworzenie Zespołu Lokalnej Współpracy;
- Ustalenie zasad dalszej współpracy i sposobów komunikowania się (przedstawienie przyjętej komunikacji w trakcie procesu planistycznego pomiędzy Koordynatorem PZO, RDOŚ a ZLW (spotkania dyskusyjne, PIK, strona www, itd.);
- Ustalenie zakresu prac pomiędzy spotkaniami.

PROWADZĄCY I PRELEGENCI:

Agnieszka Marcela – I Zastępca Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie i Regionalny Konserwator Przyrody
Dominik Wróbel – wykonawca planu zadań ochronnych dla obszaru PLH180016 Rymanów, ekspert botanik
Rafał Szkudlarek – ekspert chiropterolog, Polskie Towarzystwo Przyjaciół Przyrody „pro Natura2000”
Anna Bator – ekspert chiropterolog, Polskie Towarzystwo Przyjaciół Przyrody „pro Natura2000”

UCZESTNICY:

Jan Dudzik – Sołtys Sołectwa Bałucianka,
Alicja Kopecka – Sołtys Sołectwa Rymanów-Zdrój,
Andrzej Kaleta – Urząd Gminy w Iwoniczu-Zdroju,
Henryk Ostap – Podkarpacka Izba Rolnicza,
Zofia Zarzyka – Urząd Gminy Bukowsko,
Tomasz Najbar – Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa Oddział w Krośnie,
Kamil Grałek – Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie ,

Piotr Brewczyński – Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie,
Maria Szkutnik – Nadleśnictwo Rymanów,
Małgorzata Szczepka – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie,
Anna Potoczny – Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego w Rzeszowie/Oddział w Krośnie,
Lucyna Zymyn – Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego w Rzeszowie/Oddział w Krośnie ,
Anna Bolanowska – Sołtys Sołectwa Sieniawa,
Alina Janowska – Rada Sołecka Sieniawa,
Janusz Dąbrowski – Sołtys Sołectwa Głębokie,
Bronisław Bruk – Sołtys Sołectwa Puławy
Magdalena Radecka – Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie,
Grzegorz Zajdel – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Rzeszowie, Podkarpacki Oddział Regionalny
Wojciech Skiba – Starostwo Powiatowe w Sanoku,
Zbigniew Żywiec – Nadleśnictwo Dukła,
Wiesława Żywiec – Nadleśnictwo Dukła,
Zofia Galik – Starostwo Powiatowe w Krośnie
Bogusław Bargiel – Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, Oddział w Krośnie,
Maciej Ciuła, Dorota Rogala – planiści regionalni, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie

PRZEBIEG SPOTKANIA

Rozpoczęcie spotkania i prezentacje

Spotkanie otworzyła Pani Agnieszka Marcela, która powitała zgromadzonych gości. Następnie przedstawiła pracownikom Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie zaangażowanych w projekt oraz poprosiła o przedstawienie gości przybyłych na spotkanie. W trakcie pierwszej prezentacji omówiła założenia projektu, podała zasady tworzenia i zawartość planów zadań ochronnych oraz sposób tworzenia i skład Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW).

Następnie głos zabrał Pan Dominik Wróbel, który w trakcie drugiej prezentacji scharakteryzował obszar wskazując gdzie leży, jaką ma powierzchnię, co podlega ochronie oraz jakie występują zagrożenia. Na końcu podał zasady współpracy z ZLW.

Ostatnia prezentacja przygotowana przez ekspertów chiropterologów zawierała charakterystykę obu gatunków nietoperzy, będących przedmiotami ochrony w obszarze – nocka dużego i podkowca małego, stanowisk zlokalizowanych w obszarze oraz głównych zagrożeń.

Przedstawione prezentacje zamieszczone są na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie (<http://rzeszow.rdos.gov.pl>) w zakładce „Plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000”.

Dyskusja:

Pani Wiesława Żywiec

Zapytała czy nie można nieco pomniejszyć obszaru. Zaznaczyła że Nadleśnictwo Dukła gospodaruje zgodnie z planem urządzenia lasu, który posiada ocenę oddziaływania na środowisko, więc jego realizacja nie wpłynie negatywnie na siedliska przyrodnicze, zarówno w obszarze jak i poza nim.

Pan Dominik Wróbel

Wyjaśnił, że nie ma przeciwwskazań do prowadzenia gospodarki leśnej na gruntach Lasów Państwowych położonych w obszarze. W kwestii wyznaczonych granic, poinformował, że wyłączenie części powierzchni musi mieć mocne uzasadnienie, a procedura jest skomplikowana. Natomiast

korekta związana jest tylko z dociągnięciem łątwej do zidentyfikowania innej granicy np. granicy działki ewidencyjnej. Podkreślił że tak czy inaczej wyznaczona granica nie zamyka obszaru ochrony, bo negatywne oddziaływanie na przedmioty ochrony obszaru może być rozpatrywane na znacznie większym terenie.

Pan Piotr Brewczyński

Poruszył sprawę szkodliwego wpływu fal telekomunikacyjnych na nietoperze. Zauważył, że mimo powstających planów zadań ochronnych inwestorzy i tak muszą przechodzić procedurę oddziaływania inwestycji na środowisko.

Pan Rafał Szkudlarek

Odpowiadając wyjaśnił, że szkodliwe dla nietoperzy jest lokalizowanie przekaźników na wieżach kościelnych bądź w najbliższym otoczeniu kolonii. Jeśli urządzenia zostaną zainstalowane w innych miejscach, nie występuje tu negatywny wpływ.

Pan Piotr Brewczyński

Wyjaśnił że problem jest nieco bardziej ogólny. Dotyczy często pojawiającego się konfliktu interesów między przedmiotami ochrony obszarów Natura 2000 i ludźmi zamieszkującymi dany teren. Poprosił o wyjaśnienie jakie zapisy można umieścić w planie zadań ochronnych, które by pozwoliły inwestorom na określone działania.

Pani Agnieszka Marcela

Podkreśliła że inwestor powinien przede wszystkim dobrze zaplanować swoją inwestycję, bo to pozwala uniknąć wielu późniejszych problemów. Wieże kościelne zamieszkane przez nietoperze nie są dobrym miejscem do instalowania tego rodzaju urządzeń. W planie zadań ochronnych będą zidentyfikowane zagrożenia potencjalne i istniejące, i samo ich sformułowanie jest cenną wskazówką dla inwestorów. Procedura oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko jest jednak procedurą odrębną i nie ma możliwości zastąpienia jej zapisami pzo.

Pani Anna Bator

Poinformowała że ze względu na ochronę nietoperzy w obszarze Rymanów nie powinno być dla miejscowej ludności żadnych istotnych utrudnień. Natomiast ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko jest wymagana ustawą i musi być sporządzana zarówno dla inwestycji położonych w obszarach Natura 2000 jak i poza nimi.

Pani Anna Potoczny

Stwierdziła iż w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego nie można umieszczać zakazu dotyczącego lokalizacji przekaźnika telefonii komórkowej, gdyż w tym przypadku Urząd Komunikacji Elektronicznej odrzuci projekt dokumentu jako nie uzgodniony, ze względu na niezgodność z ustawą o telefonii komórkowej.

Pani Agnieszka Marcela

Wyjaśniła że w planie zadań ochronnych będą podane wskazania, które nie będą miały rangi prawnego zakazu.

Pan Dominik Wróbel

Dodał, że w pzo zostanie zapisane, że lokowanie nadajników telefonii komórkowej na wskazanych kościołach jest szkodliwe dla kolonii nietoperzy i będzie to ważny element przy ocenie oddziaływania inwestycji na środowisko

Pani Lucyna Zymyn

Podkreśliła, że przy formułowaniu zadań ochronnych trzeba brać pod uwagę obowiązujące ustawy i należy tak sformułować zapisy pzo by nie były sprzeczne z obowiązującym prawem. Jeśli plany zagospodarowania przestrzennego mają uwzględniać wskazania planów zadań ochronnych to należy je tak formułować by nie było zakazów. Dlatego bardzo ważne jest stworzenie zapisów, które można będzie zamieszczać w planach zagospodarowania przestrzennego, ale nie w formie zakazów. Wymieniła również dokumenty planistyczne jakie są opracowane dla terenów położonych w obszarze oraz jego sąsiedztwie i wskazała, że należy je przy tworzeniu pzo przeanalizować.

Pan Dominik Wróbel

Odpowiedział, że z całą pewnością dokumenty te zostaną przeanalizowane.

Pani Lucyna Zymyn

Dodała, że w zagospodarowaniu terenu typowym dla miejscowości uzdrowiskowych, jaką jest Rymanów-Zdrój, raczej nie będą lokowane urządzenia, które by wytwarzały silne pole elektromagnetyczne i oddziaływały negatywnie na populacje nietoperzy. Zauważyła również że warto władzom kościelnym, przy zaproszeniu na kolejne spotkanie, wskazać możliwość pozyskania środków na remonty obiektów, które znajdują się w ich zarządzie. Być może wtedy chętniej zaangażują się w prace ZLW.

Pani Agnieszka Marcela

Odpowiedziała, że podjęte zostaną działania by proboszczów parafii w Rymanowie-Zdroju i Głębokim skutecznie zachęcić do udziału w przyszłym spotkaniu.

Pan Wojciech Skiba

Zapytał jak będą identyfikowane obszary żerowiskowe i jak zostanie uzasadnione objęcie ochroną tak znacznego areалу lasów jaki znalazł się w obszarze.

Rafał Szkudlarek

Wyjaśnił, że ich zadaniem nie jest identyfikowanie obszarów żerowania, ponieważ zostały one już wyznaczone przez kogoś, kto granice obszaru zaprojektował.

Pan Wojciech Skiba

Zapytał czy będą prowadzone badania mające na celu wskazanie jaki teren jest wykorzystany w rzeczywistości jako żerowisko.

Pani Anna Bator

Wyjaśniła, że nie, bo takie badania wymagają znacznych nakładów finansowych.

Pan Wojciech Skiba

Zapytał czemu kwestia udowodnienia że projektowana inwestycja nie ma wpływu na nietoperze będące przedmiotami ochrony w obszarze leży po stronie inwestora. Wskazał że nie ma na ten temat żadnych danych, z tego względu trudno wykazać czy taki wpływ istnieje.

Pani Agnieszka Marcela

Odpowiedziała że od 2008 roku istnieją wytyczne dla lokalizowania elektrowni wiatrowych pod kątem wymogów związanych z nietoperzami i wszyscy inwestorzy to stosują, prowadząc obserwacje nietoperzy zgodnie z przyjętą w tym względzie metodyką. Podkreśliła że powstające w związku z tym opracowania są coraz lepsze pod kątem merytorycznym i dostarczają wielu nowych danych.

Pan Dominik Wróbel

Uzupełnił że procedurę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wprowadzają odrębne przepisy i sporządzenie pzo jej nie zastępuje.

Osoba z sali

Wskazała że brak planów ochrony utrudnia przeprowadzenie procedury oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Ich sporządzenie i właściwe sformułowanie zapisów pomaga zarówno inwestorowi jak i RDOŚ w ocenie wpływu przedsięwzięcia.

Pani Agnieszka Marcela

Zgodziła się z przedmówcą, wskazując że również pomaga to gminom, które m.in. wydają decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach. Podkreśliła że uczestnicząc w ZLW mają one bezpośredni wpływ na powstające zapisy.

Osoba z sali

Wskazała że szczegółowa inwentaryzacja powinna być podstawą tworzenia pzo.

Pan Rafał Szkudlarek

Stwierdził że inwentaryzacja powinna być przeprowadzona parę lat temu i na jej podstawie należało wyznaczyć obszar. Został jednak wyznaczony w oparciu o dostępną wówczas wiedzę i znajomość preferencji gatunków. Obecnie zadaniem ekspertów chiropterologów jest wypracowanie koncepcji ochrony w odniesieniu do wyznaczonego obszaru.

Pan Piotr Brewczyński

Zauważył że na etapie planu zadań ochronnych wskazane byłoby uzupełnienie wiedzy o obszarze i o przedmiotach ochrony. Nie powinno być również tak że akceptuje się stan istniejący jeśli nie ma on merytorycznej podstawy. Wskazał też że zapisy planu, mimo że ujęte jako wskazania, w wielu wypadkach w praktyce będą funkcjonować jako zakazy. Nadmienił że, z uwagi na znaczny areal lasów objętych siecią Natura 2000 w woj. podkarpackim, bardziej restrykcyjne zapisy odnośnie gospodarki leśnej mogą w istotny sposób wpłynąć na funkcjonowanie nadleśnictw. Na koniec zapytał ekspertów chiropterologów jaki element ekosystemów leśnych jest ważny dla nietoperzy. Czy siedlisko czy skład gatunkowy i wiek drzewostanu czy tylko fakt żeby las był?

Pan Rafał Szkudlarek

Odpowiadając wyjaśnił, że z punktu widzenia potrzeb nietoperzy ważne jest by na danym terenie był las, natomiast za siedliska szczególnie cenne uważane są te fragmenty, w których pojawia się dużo owadów. W monokulturach sosnowych też jest dużo pokarmu, jednak gdyby nietoperze skazane zostały wyłącznie na tego typu las i na okresowe pojawianie się pokarmu, to z całą pewnością by nie przeżyły. Istotna jest więc również różnorodność siedlisk.

Pan Piotr Brewczyński

Podsumował wypowiedź poprzednika wskazując, że zmiana typu siedliska leśnego nie powinna mieć więc wpływu na bytujące w obszarze nietoperze.

Pan Dominik Wróbel

Wyjaśnił, że w przypadku siedlisk, areał objęty ochroną wynika z seminariów biogeograficznych, które wskazują jaka powierzchnia dla danego siedliska uznawana jest za reprezentatywną. Wcześniej zaproponowane przez Polskę powierzchnie siedlisk chronionych w ramach sieci Natura 2000 nie satysfakcjonowały KE pod względem reprezentatywności. Jeśli obszar tworzony jest ze względu na nietoperze, a znajdują się tam także dobrze zachowane buczyny, stają się one również przedmiotem ochrony.

Pan Piotr Brewczyński

Zauważył, że zapewne głównym powodem wyznaczenia tak dużego obszaru był brak odpowiedniej reprezentatywności tych siedlisk, ponieważ kilka obszarów wyznaczonych w woj. podkarpackim dla nietoperzy obejmuje tylko kościół wraz z najbliższym otoczeniem. Wskazał że obszar Rymanów służy nie tylko ochronie nietoperzy ale również siedlisk przyrodniczych, dlatego zapewnienia ekspertów chiropterologów, że z uwagi na obecność nietoperzy nie będzie specjalnych ograniczeń nie wyczerpują tematu, ponieważ ograniczenia mogą wynikać z potrzeb ochrony siedlisk.

Pani Anna Bator

Uzupełniła wypowiedź Pana Rafała Szkudlarka, podkreślając że obszar Rymanów obejmuje bardzo atrakcyjne dla nietoperzy żerowiska. Wyjaśniła że w przypadkach gdzie wyznaczony obszar Natura 2000 obejmuje tylko kościół wraz z najbliższym otoczeniem to w tych obszarach znajduje się tylko kolonia nocka dużego. Nocek duży, w odróżnieniu od podkowca małego, w poszukiwaniu pokarmu przemieszcza się na bardzo duże odległości. Z tego powodu wyznaczenie obszaru żerowiskowego mija się z celem ponieważ objęłoby bardzo duży areał. Podkowiec mały żeruje w drzewostanach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie kolonii, dlatego dla niego możliwe jest w miarę precyzyjne określenie obszaru żerowiskowego.

Pani Agnieszka Marcela

Przypomniała sytuację z 2008 roku, kiedy Polsce groziły znaczne kary finansowe ze strony Unii Europejskiej za brak spójnej sieci Natura 2000 oraz wskazała na prace Wojewódzkiego Zespołu Specjalistycznego, który podjął się dokończenia prac nad siecią. W marcu 2010 r odbyło się seminarium biogeograficzne zamykające wyznaczenie obszarów naturowych w Polsce, po czym Komisja Europejska z niewielkimi zastrzeżeniami wyraziła swoją aprobatę dla wykonanego zadania. Dodała, że w woj. podkarpackim na wyznaczenie czeka jeszcze jeden obszar siedliskowy – Enklawy Puszczy Sandomierskiej, powiększenia wymaga również Ostoja Czarnorzecka.

Pani Lucyna Zymyn

Zapytała, czy w czasie inwentaryzacji przyrodniczej, która ma zostać wykonana, będą określone typy siedlisk z jednoczesną ich waloryzacją?

Pan Dominik Wróbel

Odpowiedział, że typy będą określone, a dla każdego płatu siedliska będzie opisywany jego stan.

Pani Lucyna Zymyn

Zaznaczyła że będzie to bardzo przydatna informacja przy typowaniu najcenniejszych płatów siedlisk (łąk) i określaniu dla nich wskazań ochronnych oraz wskazywaniu płatów mniej cennych, które będzie można poddać zagospodarowaniu.

Pan Dominik Wróbel

Wyjaśnił, że dopiero inwentaryzacja i analiza pozyskanych danych pozwoli odpowiedzieć na pytanie czy łąki będą przedmiotem ochrony w obszarze i na jakim areale. Nie uznanie ich za przedmiot ochrony nie zwalnia jednak inwestora planującego przedsięwzięcie z procedury oceny oddziaływania na środowisko.

Pani Lucyna Zymyn

Podsumowała swoją wypowiedź stwierdzeniem, że warto zainteresować osoby mieszkające na obszarach Natura 2000 możliwością pozyskania środków na ochronę przyrody m.in. na utrzymanie szpalerów drzew służących nietoperzom jako trasy migracyjne. Być może pokazanie tego typu możliwości zmieni negatywne nastawienie społeczeństwa do sieci Natura 2000.

Pan Tomasz Najbar

Zwrócił uwagę na pojawiające się choroby gatunków budujących drzewostany, buka i jesionu. Zapytał co będzie w sytuacji jeśli drzewostan bukowy się rozpadnie a, z uwagi na chorobę, nie będzie można odnowić powierzchni bukiem.

Pan Dominik Wróbel

Stwierdził, że jeśli taki problem się pojawi dotknie on zapewne znaczny areal lasów i w związku z tym konieczne będzie podjęcie doraźnych decyzji i kompleksowych działań. Warto jednak ująć to w zagrożeniach.

Pan Piotr Brewczyński

Zapytał czy słuszne jest wyłączenie z użytkowania łągów skoro drzewostan olszowy lub jesionowy nie jest w stanie sam się odnowić.

Pani Agnieszka Marcela

Wskazała że siedlisko przyrodnicze to nie tylko drzewostan. Nawet jeśli warstwa drzew w wyniku naturalnych procesów się przerzedzi, nie powoduje to utraty cech pozwalających wyróżnić to siedlisko. W przypadku siedlisk szeroko reprezentowanych zauważyła że nie ma wymogu by całym areale spełniały określone kryteria, ponieważ zarówno dla drzewostanów naturalnych jak i użytkowanych gospodarczo właściwe jest występowanie różnych klas wieku i różnych parametrów budowy warstwy drzew. Jeśli las zachowuje zbliżoną do naturalnej strukturę przestrzenną to nie ma podstaw by wykazać zły stan zachowania siedliska leśnego.

Pan Dominik Wróbel

W związku z brakiem chętnych do zabrania głosu w dyskusji podziękował wszystkim za uczestnictwo w spotkaniu i zakończył zebranie.

Na tym protokół zakończono.